

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่สังคมต้องการรวมไปถึงเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมาได้มีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนมาแล้วหลายครั้ง ปัจจุบันการจัดการศึกษาได้ปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญของไทยฉบับที่ 16 โดยการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาในมาตรา 81ระบุไว้ว่ารัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษา ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม สร้างเสริมความรู้ และ ปลุกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และ วัฒนธรรมของชาติ จากบทบัญญัติดังกล่าวได้มีการดำเนินการในกระบวนการทางนิติบัญญัติจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเป็นกฎหมายแม่บทที่เชื่อมต่อกับบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬาของประเทศ และเป็นฐานหลักการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ การนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผลต่อการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545:1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มุ่งปลุกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้รักษา และส่งเสริมหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ

กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในหมวด 4 มาตรา 22 กำหนดว่า ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ พร้อมทั้งประสานกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (กรมสามัญศึกษา อ้างถึงใน วัชรินทร์ ทวีฤทธิ์ 2546 :2)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) กำหนดให้มีการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา โดยมุ่งหมายให้ทุกคนได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต เพื่อเพิ่มความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ด้วยการจัดการศึกษาทุกระดับและประเภท ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยอาศัยการเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาถึงขั้นพื้นฐานอย่างกว้างไกล ครอบคลุมสถานการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อพัฒนาคนได้อย่างเต็มตามศักยภาพตลอดชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสังคมคุณภาพ เร่งปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้วยการปฏิรูปปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรมีสาระสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และการแข่งขันในสังคมโลกปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหยุ่นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด สามารถแสวงหาความรู้ และฝึกปฏิบัติในสภาพจริง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุน อำนวยความสะดวก มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการประเมินผลการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและ

มาตรฐานการศึกษาให้สามารถสร้างคนที่พร้อมด้วยคุณธรรม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ 2545 :7)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวนโยบายของ
รัฐบาลซึ่งเรียกว่า บัญญัติปฏิรูป กรมอาชีวศึกษาได้เร่งดำเนินการปฏิรูปการอาชีวศึกษาตามเจตนาร
มณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ
ตามแนวทาง บัญญัติปฏิรูปโดย1) ปฏิรูประบบการอาชีวศึกษา 2) ปฏิรูประบบการเรียนรู้อ 3)ปฏิรูป
ระบบบริหารจัดการ 4) ปฏิรูประบบครูและบุคลากร และ 5) ปฏิรูประบบการเงินและทรัพยากร
โดยเฉพาะการกำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการเรียนรู้อเพื่อให้การเรียนรู้อวิชาชีวะเป็น
ไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มอบนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปปฏิบัติ (พยุงค์ศักดิ์
จันทร์สุรินทร์ 2546:23)

วิทยาลัยการอาชีวะศรีสะเกษ เป็นสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ซึ่งแต่เดิมคือ กรมอาชีวศึกษา สถานศึกษามีภารกิจหลักโดยการจัดการเรียน
การสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การจัดการศึกษา
ให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายการปฏิรูปการ
อาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับปฏิรูประบบ
การเรียนรู้อ เนื่องจากการศึกษาที่สถานศึกษาได้รับนโยบายให้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติและจาก
การที่ได้ดำเนินนโยบายดำเนินการไปแล้วนั้น ดังนั้นในฐานะที่ข้าพเจ้าทำหน้าที่รองผู้อำนวยการ
สถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการอาชีวะศรีสะเกษ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจ
ต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้อของวิทยาลัยการอาชีวะศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูประบบการเรียนรู้อของ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้อของ
วิทยาลัยการอาชีวะศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเภทวิชาพาณิชยกรรม

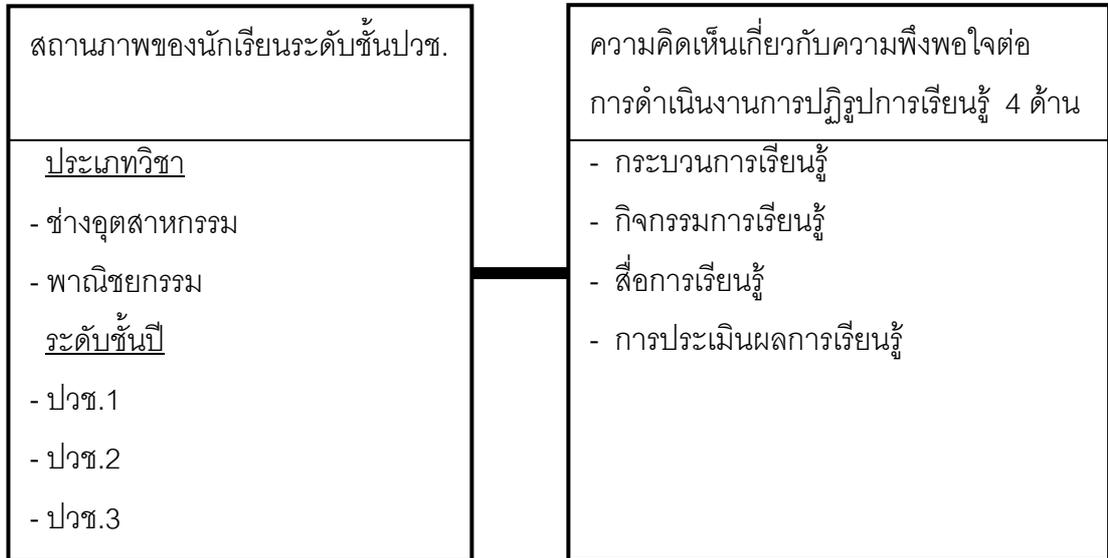
2.3 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) กระบวนการเรียนรู้ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ 3) สื่อการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามที่ได้แสดงภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย ภาพที่ 1.1 ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

4.1 นักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษแตกต่างกัน

4.2 นักเรียนระดับชั้นต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4 ด้าน คือ 1) กระบวนการเรียนรู้ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ 3) สื่อการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งเป็นนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 855 คน และนักเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 477 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,332 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งเป็นนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 265 คน และนักเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 214 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 479 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ

จำแนกตามประเภทวิชา และจำแนกตามระดับชั้น

5.3.2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน การปฏิรูปการเรียนรู้ของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) กระบวนการเรียนรู้ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ 3) สื่อการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6.2 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม หมายถึง สาขาวิชาช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไฟฟ้ากำลัง และสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์

6.3 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม หมายถึง สาขาวิชาพาณิชยกรรม (การบัญชี)

6.4 การปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ใหม่ จากเดิมโดยการเรียนรู้ตามวิชาเป็นหลักไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการเรียนรู้ไปพร้อมกับกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ

6.5 การดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง สภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ได้นำไปปฏิบัติ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

6.5.1 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ หรือแหล่งการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง เกิดความรู้ความเข้าใจ คิดเองได้ ปฏิบัติได้ นำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตได้ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.5.2 กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ ความชำนาญ ได้รับประสบการณ์ดีขึ้นไป ทำให้เกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

6.5.3 สื่อการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อกิจกรรม สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและตรงตามจุดประสงค์ ที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

6.5.4 การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี ประเมินผลตามพัฒนาการของผู้เรียน มีการประเมินผลการเรียนรู้พร้อมกันไปกับการเรียนการสอน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

7.1 ข้อมูลที่ได้รับนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อมูลที่ได้รับนำไปรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545